

TÜRKİYE TÜRKÇESİNDE

ORGAN ADLARIYLA OLUŞTURULMUŞ BİTKİ ADLARI

Dr. İlhan UÇAR*

ÖZ: Türkçede bitki adlarının ortaya çıkışı Eski Türkçe döneminden başlayarak günümüze kadar devam eden bir süreçtir. Bu tarihî seyir içerisinde kavramların kelimeye dönüştürülmesinde farklı yapılar karşımıza çıkmaktadır.

Türkçede kullanılan bitki adlarının çeşitliliği fazladır. Günümüze kadar ulaşabilmiş bitki adların bir kısmı organ adlarıyla oluşturulmuştur. Organ adları dillerin en eski kelimelerindendir. Dolayısıyla dilin tarihî seyrini takip ederken bu kelimeler, sokak lambası vazifesi görmektedir.

Günümüze kadar kendini taşıyabilmiş bitki adlarının bir kısmı alıntı kelimelerdir. Ancak özellikle Eski Anadolu Türkçesi Dönemi'nden itibaren telif tıp eserlerindeki kelimeler ve diğer tarihî kaynaklarımızdaki kelimeler birçok Türkçe bitki adının günümüze kadar gelmesine vesile olmuştur. Türk dilinin ilk temel kaynaklarından Divanü Lügati't-Türk, Kutadgu Bilig gibi eserlerde birçok Türkçe bitki adı mevcuttur. Dilimizin bazı temel sözlüklerine bu bitki adları yansımıştır.

Kavram ve nesnelerin kelime karşılığı oluşturulurken kullanılan veriler önem taşımaktadır. Bitkilerin kelime karşılığı yapılırken eldeki verilerden bir tanesi de organ adlarıdır. Bitki adlarının oluşturulmasında organ adlarından yararlanılması Türkçenin diğer dillere karşı kendini koruması açısından da önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Organ adları, bitki adları, dil bilimi, anlam bilimi.

The Naming of Plants Through the Use of Organ Names in Turkish Turkey Turkish

---

* Sakarya Üni. Rektörlük Türk Dili Böl. okutmanı, iucar@sakarya.edu.tr

ABSTRACT: The emergence of plant names in Turkish is a process that is starting from The Old Turkish period until today.. In the course of history, the concepts are converted in to other forms

The use of diverse plant names have been used extensively. A part of plant names that could carry itself until the present day was created with names of organ. The organ names are the oldest lexis in the language. As a result, these words serve immensely in the history; they shed light on the

Some of the plant names that has succeeded to be present even today are in fact loan words. However, the words that are coming from the Old Anatolian Turkish period are lexis of medicine in the medical literary works and these words have been able to bring the plant names to the present day.. Many Turkish plant names are available in the monuments as *Divanü Lügati't Türk*, *Kutadgu Bilig*, ; the main sources of the Turkish language.

The sense reference relationship in naming the objects are important. The use of organ names in the creation of plant names is important for the protection of Turkish language.

Key Words: Organ names, plant names, linguistics, semantics

GİRİŞ

İnsanoğlu dünyaya geldiği ilk günden itibaren tabiatla iç içe olmuştur. Birlikte yaşadığı tabiatı anlamaya, anlamlandırmaya ve tanımaya başlamıştır. O, tabiat içerisinde bitkilerle tanışmış ve bu tanışıklığı ebedi kılmak için çeşitli adlandırmalara gitmiştir. Bu adlandırmalarda organ adlarından, hayvan adlarından, sayılardan, şahıs adlarından, çeşitli hastalık adlarından, yetiştiği coğrafya ve etnik tanımlamalardan yararlanılmıştır. *"İnsanlar dünya üzerindeki tüm dillerde sevgilerini, hayranlıklarını, küçümsemelerini birbirlerine hayvan ya da bitki adı vererek ifade etmişler, kendilerini bunlarla karşılaştırmışlardır"* (Roux 2005: 223; Öztürk 2005: 201).

Türklerin tarihin eski dönemlerinden itibaren bitkilerle uğraşmalarının ve onları çeşitli amaçlarla kullanmalarının sebeplerinden bir tanesi de İslamiyet'in kabulüyle birlikte İslam tıbbıyla tanışılmasıdır. *"Medeniyetlerin oluşumunda dinlerin etkisi göz ardı edilemez. İslam medeniyetinde de 'bilgi'nin oluşumunda dinin rolü bulunmaktadır. Bu bağlamda genel olarak bilimi teşvik eden İslam dini, ziraat çalışmalarını da öncelikle toplumun bekası açısından en temel alanlardan biri olması dolayısıyla, teşvik edici bir rol oynamıştır"* (Aydın 2011: VII).

"Bitkilerin insan yaşamındaki vazgeçilmezliği her dilde bitkilerin adlandırmalarını zengin bir alan hâline getirmiştir" (Önler 2004: 273). Türkçede kullanılan bitki adlarının bir kısmı diğer dillerden alıntı

kelimelerdir. Ancak bitki adlarının büyük bir bölümü Türkçenin tarihî seyri içerisinde Türkçe olarak kullanılmıştır. “*Türkçede kullanılan alıntı bitki adları Arapça, Farsça, Ermenice, Latince, Rumca, Fransızca, İngilizce, İtalyanca, İspanyolca, Bulgarca, Çince, Gürcüce, Sırpça, Slavca, Moğolca, Rusça, Portekizce ve Lehçe kökenlidir*” (Alkayış 1998: 72).

Göktürk Kitabeleri’yle sistemli olarak başlayan Türk dilinin tarihî işaretlemeleri, büyük bir kısmı dinî özellikte olmakla birlikte tıp, astronomi ve şiir içerikli Uygur eserleriyle devam eder. Dönem açısından Sekiz Yükmek, Altun Yaruk, Irk Bitig önem taşıyan eserlerdir. 11. yüzyılda, Türk dili tarihine zirve yaptıran Divanü Lügati’t-Türk, Kutadgu Bilig ve sonraki yüzyılın başlarında Atebetü’l-Hakayık gibi baş eserler verilir. Eski Anadolu Türkçesi Dönemi’nde ise bir kısmı çeviri olmakla birlikte birçok bilimsel eser ortaya konulur.

Göktürk Kitabeleri’nde *ığaç* “ağaç, orman, ağaçlık” (Ergin 1989: 86) kelimesiyle başlayan bitki adı ve terimi, Uygurca yazılmış olan eserlerde çoğalarak devam etmiştir. Ancak bu dönemde tespiti yapılan bitki adlarında organ adlarıyla oluşturulmuş bitki adlarına rastlanmamıştır. Ahmet Caferoğlu’nun *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*’nde yer alan bitki adları şunlardır:

[*bitmul* “biber” (EUTS 1968: 41), *çağay* “bir bitki adı” (?) (EUTS 1968: 58), *çakı* “ısırgan otu” (EUTS 1968: 58), *çigidām* “bir bitki” (EUTS 1968: 62), *ārük* “erik” (EUTS 1968: 77), *kāntir* “kendir, kenevir” (EUTS 1968: 106), *lnha* “lotus çiçeği” (EUTS 1968: 126), *matu lung* “limon” (EUTS 1968: 128), *nara* “nar” (EUTS 1968: 135), *narun* “bir ağaç çeşidi” (EUTS 1968: 135), *patpadhi* “biber” (EUTS 1968: 157), *kabak* (EUTS 1968: 159), *kağun* “kavun” (EUTS 1968: 161), *kamgak* “sarımsak” (EUTS 1968: 164), *kaula* “sebze” (EUTS 1968: 171), *kısırın* “bir bitki adı” (EUTS 1968: 177), *kıtk* “pamuk” (EUTS 1968: 177), *kulun* “bir çiçek türü” (EUTS 1968: 186), *sınçkan* “Musa ağacı” (EUTS 1968: 203), *söğüt* “söğüt ağacı” (EUTS 1968: 209), *sulanı* “bir bitki” (EUTS 1968: 211), *sunu* “siyah kimyon” (EUTS 1968: 212), *supsup* “bir çiçek türü” (EUTS 1968: 212), *sukar* “bir bitki türü” (EUTS 1968: 212), *süksük* “saksaol ağacı, odunu” (EUTS 1968: 214), *taban* “bir çeşit bitki” (EUTS 1968: 218), *tabıku* “bir çeşit bitki” (EUTS 1968: 219), *tal* “söğüt ağacı” (EUTS 1968: 221), *tala* “büyük bir ağaç” (EUTS 1968: 221), *talız* “bir çeşit bitki” (EUTS 1968: 221), *toz* “kayın ağacı” (EUTS 1968: 248), *turma* “turp” (EUTS 1968: 254), *tuturkan* “pirinç” (EUTS 1968: 255), *tülüg* “şeftali” (EUTS 1968: 258), *uşkun* “sarımsak” (EUTS 1968: 267), *uşır* “bir bitki adı” (EUTS 1968: 268), *üsüm* “üzüm” (EUTS 1968: 274), *yıvilgu* “bir çeşit ağaç” (EUTS 1968: 295), *yoka kadız* “tarçın” (EUTS 1968: 302), *yoldurğan* “bir bitki adı” (EUTS 1968: 302)].

Kutadgu Bilig’de 17 adet bitki adı kullanılmıştır: “*arbut, arpa, azğan, buğday, çiçek, çim, erguvan, kadın, kağıl, kağun, karanfil, kürküm, ot, simiş, tiken, yemiş, yıgaç*” (Öztürk 2005: 201). Kutadgu Bilig’deki bu bitki adlarının oluşumunda organ adlarından yararlanılmamıştır.

Türk dilinin ilk temel kaynaklarından Divanü Lügati’t-Türk’te de bitki adları karşımıza çıkmaktadır: “*Aba başı*” örneğinde organ adıyla oluşturulmuş bitki adını görmekteyiz. Divanü Lügati’t Türk’te yer alan botanik terimi sayısının aşağıda da sıralandığı üzere 155 olduğu belirlenmiştir:

“*ağrık / ayrık, alma / almıla, aluç, aluçın, amşuy, aņduz, aba başı, armut, arpa, arpağan, artuç, arubat, asurtğu ot, aşılk, atgağ, awılku / afile, awujgun, awya, azğan, egir, erük, bamuk, basar, b(e)z(i)nç, bibli, batmul / butmul, bitrik, boy, buğa/ boz buğa / sarığ buğa, buğday, bujin, bulğuna / malğuna / yılın, burçağ, buturğak, büken, büsteli / püstüli, bütüğe, çağmur / çamğur, çağşu, çarun, çavju, çiniştürük, çeñlik, çıpkan / çıpıkan, çikin, çim, çümgen, çından, çünüük / şünüük, dava, diünüşge, eldrük / ilrük, geşür / gezer / gizri, hüçünek, ingek küci, inliç, ışgun/ kuşgun / uşgun, kebez / kepez, kekre, keküş, kelep, kenpe, kewrek neñ, kewrik, kümürken / kümürgen / kewürken / küwürken / küwürgen, küç, kürküm, kürt, kabak, kađıñ, kağun, kamgağ, kamaş, karaan, karamuk, kara ot, kargak tarmak, kaşak, kayaçuk, kıçı, konağ / koyak, kora, kuçğundi, kumlağ, kosık / kosuk, limgen, mandar, murç, uğı, ülike, sarğan, sarmusağ / samursağ, sarığ erük, sarığ turma, sarkaç, senkeç / señeç, sipüt, sıgun otı, sınçğan katı, soğan / soğun, söğüt / söküt, sunu, süksük, süt ötrüm, süzgün, şamuşa, şaw, şekirtük, şuglu, şünle, tağna yawa, tariğ, tarmaz / turmuz, tawğaç yudası, tawılğuç / tawılku, tirek, tit, toğrağ, toñ kamaş, topulgağ, toy, turma, tuturkan, tülüg erük, tüşkün / tüşürkün, uç, uylan, üğür / yügür, üzüm, üjme, yapçan / yawçan, yağak, yağ üğürü, yakrıkan, yandağ çeker / yandağ tiken, yapuşgağ, yarpuz, yawa / yawa / yafa, yafışgu / yumuşga, yiz, yıdığ ot, yiken, yigde / yikte / bar yigde, yımurtğa, yimşen, yitim, yorınça / yorınçga, yörgeñç, yoldurğa / yoldruğa, yumgağ tene, yuñ / yuñ, yügürgün / üğürgen, yüzerlik, zargunçmud, zerenze” (Oturakçı 2012: 196).*

Divanü Lügati’t-Türk’teki bu bitki adlarının bir kısmı, sonraki yüzyıllarda yazılmış tıp metinlerine yansımıştır.

Eski Anadolu Türkçesi Dönemi’nden itibaren birçok alanda olduğu gibi tıp alanında da telif ve çeviri eserler ortaya konulur.

“Anadolu Selçukluları, Farsçayı devlet dili olarak kullandıkları için aydınlar bu dili iyi bilirler. Bundan dolayı Arapça yazılmış olan tıp kitapları Farsçaya döndürülür. 1308 yılında son Selçuklu padişahı 2. Gıyaseddin Mesut, inmeli olarak yattığı yatakta ölür. Selçuklu devleti dağılır, yeni kurulan beyliklerin beyleri, Arapça ve Farsça bilmediklerinden, bu iki dili bilen Türk bilginlerine, bu kitapları Türkçeye çevirtirler. Böyle olunca, Türkçe tıp bitikleri 14. yüzyılın ortalarına doğru yazılmış olur” (Uzluk, 1960: 78).

14. yüzyıldan itibaren ortaya konulan telif ve çeviri tıp eserlerinde bazı bitki terimleri olduğu gibi kullanılırken bazılarının da ise Türkçe karşılıklar türetilmiştir. Türetilen bu karşılıkların bir kısmında organ adlarından da yararlanılmıştır.

Eski Anadolu Türkçesiyle yazılmış tıp metinleri üzerine yapılan çalışmada 164 organ adı tespit edilmiştir. 16 tıp yazması taranarak yapılan araştırmada ortaya çıkan organ adlarının, 155’i ana ve ara organ, 9’u da bu organ adlarının alt adı olarak terimleştirilmiştir (Meriç, 2009: 136).

İnsanın bitkiyle tanışması kendisinin var oluşuyla birliktedir. Bu tarihi birliktelik birçok millette ağaca bir kutsallık kazandırılmasına sebep olmuştur. Uygurların Türeyiş Destanı’nda gökten inen ışıkla kayın ağacının beş çocuk doğurması ve bu çocuklar büyüdükten sonra en küçükleri olan Böğü-Han’ın Uygurlara Han olması, ağaca kutsallık kazandırdığı gibi o kutsal ağaçtan doğan “Han”a da kutsallık kazandırmaktadır. (Ögel, 1997: 73-74). Mitolojideki kutsal ağaç motifi Türklerin İslâmiyet’le tanışmasına kadar devam eder. Daha sonraki yıllarda ağaca bakış açısı değişmekle birlikte ağaçları ve hayvanları birbirinden ayıracak tespitlere gidilmiş ve kavramdan kelimeye geçiş sağlanmıştır. *“Coğrafyayı ve hayatı paylaştıkları hayvanların her birine özel adlar veren Türkler, kültürlerinin algılama biçimine ve hayvanların önemine paralel olarak da onları pek çok kavram işaretleme metodundan istifade ederek dillerinde işaretlemişlerdir” (Mert 2007: 302).*

Bitkinin olduğu yerde hayat vardır. Hayatın varlığını ve devamlılığını göstermesi açısından insan, hep bitkilerle iç içe olmuş ve eskiden günümüze onlarla ilgili birçok adlandırmaya gitmiştir. Bu adlandırmalar yapılırken sık başvurulan kaynaklardan bir tanesi de organ adlarıdır. Özellikle yabancı bitki adlarının Türkçe tıp kitaplarında kullanımında belirgin bir şekilde Türkçeleştirilmeye gidilmiş ve “iklilü’l-melik >koçboynuzu” örneğinde olduğu gibi hayvan adı ve organı birlikte kullanılarak terim yapma yoluna gidilmiştir. *“Sultan Murad çağında*

yazılmış tıp kitaplarında da artık bu yonca “koçboynuzu diye adlandırılmıştı” (Ögel, 1991: 366)

Organ adları Türkçenin söz varlığı içerisinde anahtar görevi görmektedir. Birçok kalıp ifadeler de organ adlarıyla oluşturulmaktadır. Atasözlerinin ve deyimlerin oluşumunda da organ adlarından sıkça yararlanılmıştır. Zafer Önler yaptığı çalışmada, Kutadgu Bilig’de 104 deyimın organ adlarıyla oluşturulduğunu ortaya koymuştur (Önler 2009: 841).

“Organ isimleri temel söz varlığı içinde önemli bir yer tutmaktadır. Söz konusu isimler dillerin deyim oluşturma sürecinde çok sık kullanılmıştır. Türkçedeki deyimlere bakıldığında baş, göz, el, yüz, yürek gibi organ isimleriyle kurulmuş deyimlerin sayısının yüksek olduğu görülmektedir” (Şahin 2009: 2022). Deyimlerdeki bu durum bitki adlarında da karşımıza çıkmaktadır. Günümüze kadar ulaşabilmiş bitki adlarının bir kısmı organ adlarıyla oluşturulmuştur. Türkçede organ adlarıyla oluşturulmuş bitki adlarında Türkçe kelimeler kullanıldığı gibi zaman zaman da yabancı kelimeler kullanıldığı görülmektedir. “Açıkağız, bağırsak otu, beşdamar otu, dilburan, dikenbaşı, karabaş” gibi kelimelerde organ adları bir başka Türkçe kelimeyle adlandırmayı yaparken; “boynuzlu haşhaş, horozgözü, kulakmantarı, leylekburnu” gibi kelimelerde yabancı kelimelerle birlikte bitki adlandırmasını yapmıştır.

Bazı bitki adlarının oluşturulmasında organların çeşitli şekillerinden hareketle terim yapma yoluna gidilmiştir: *kaynanayumruğu, kurtpençesi, tavukpençesi vb.* organ adlarıyla oluşturulmuş bitki adlarının bir kısmında da organlar çeşitli sıfatlar yardımıyla nitelendirilmiştir: *ballıboynuz, başlahana, dokuzbaşı, kelbaş, kırkkanat, kocabaş, ufakkulaklı çuhaçiçeği, uyurgöz vb.* Bazılarında ise renk adlarından yararlanılmıştır: *ağ dalak, çilbaş, kırmızı boynuzgelincik, mavi-kırmızı turnagagası, morbaş vb.* “Doğadan doğaya aktarmalar Türkçede sıfat tamlamalarından ziyade birleşik sözcük oluşturmaktadır: *kuşburnu, keçi boynuzu, turna gagası, aslanağzı, horozibiği, aslanpençesi* gibi hayvanlardan bitkiye aktarmalar olabildiği gibi *çekiçbalığı, kılıçbalığı, kayışbalığı* gibi nesnelere hayvanlara da aktarmalar yapmak ve yeni kelimeler oluşturmak mümkündür” (Erden 2011: 990).

Organ adlarıyla bitki adlandırılması yapılırken bazı hayvanların adlarından da yararlanılmıştır: *aslan, ayı, camış, çekirge, dana, geyik, horoz, kaplan, karga, katır, kaz, keçi, keklik, koç, koyun, kurt, kuş, kuzu, leylek, manda, tilki, turna, oğlak, öküz, pisik, serçe, sıçan, tavşan, tavuk, tay, teke vb.* hayvan adlarıyla oluşturulan bitki adlarında ise zaman zaman aynı hayvanın farklı organlarından hareketle adlandırılmaya gidildiği görülmektedir [*tavşanağzı* (GTS), *tavşanayağı* (LME), *tavşanbıyığı*

(GTS), *tavşankulağı* (GTS), *tavşanmemesi* (GTS), *tavşanpaçası* (TBAS), *tavşantopuğu* (TBAS), *tavşançıl toynağı* (LME), *kurtbağrı* (GTS), *kurtkulağı* (TBAS), *kurtpençesi* (GTS), *kurtturnağı* (TBAS).

“Türkçede yazı diline girmiş olan bitki isimlerinin yanında halk arasında kullanılan ve bölgelere göre değişiklik gösteren bitki isimleri, çeşitli alanlarda yapılmış çok sayıda çalışmaya rağmen şimdiye kadar tam olarak ortaya konamamıştır.” (Şahin 2007: 571). Türkçede kullanılan bitki adlarının çeşitliliği fazladır. Bunun da bazı sebepleri vardır. Sebeplerden bir tanesi, özellikle ağızlarda aynı bitkinin farklı adlarla karşılanmasıdır. “Bazen bir armut çeşidi iki şekilde adlandırılmıştır. Söz gelimi ‘govan armudu ve içi göynü’ aynı armut çeşidinin adıdır” (Aydın 2008: 134). Ancak aynı terimin birden fazla bitkiyi karşılaması gibi bu durumun tersi de söz konusudur. Yani bir bitki adının birden fazla bitkiyi karşıladığı da görülmektedir: (gelinparmağı: 1. Havuç 2. Kereviz 3. Bir çeşit pancar 4. Bir çeşit erik 5. Beyaz, kırmızı ve sarımtırak renkte çatalı mantar 6. Tarlalarda yetişen bir çeşit çiçek 7. İri bir çeşit üzüm 8. Dağlarda kayaların arasında yetişen yenilebilir ucu kırmızı yıldız şeklinde olan bir çeşit bitki (TTAS). Kelime çeşitliliğini artıran bir diğer sebep de kelimelerin çeşitli ses olayları neticesinde farklılaşmasıdır [kazayak: kazayağı (TBAS) / kazıyak: kazayağı (TBAS)].

Bu çalışmada organ adlarıyla oluşturulmuş bitki adları tespit edilirken aşağıdaki eserlerden ve bu konuda yazılmış bazı makalelerden yararlanıldı: Biyoloji Terimleri Sözlüğü (BS), Büyük Türkçe Sözlük (BTS) Divanü Lugat-it-Türk (DLT), Güncel Türkçe Sözlük (GTS), Osmanlıca-Türkçe Bahçe ve Bitki Sözlük Denemesi (BBSD), Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü (KBS), Lügat-i Müşkilât-ı Eczâ (LME), Revnak-ı Bustan (RB), Türkçe Bitki Adları Sözlüğü (TBAS), Türkiye Türkçesi Ağızlar Sözlüğü (TTAS), Türkiye'nin En Güzel Yaban Çiçekleri (TYÇ), Terceme-i Kitabü'l-Filâha “Ziraat Kısmı” (TKF), Terceme-i Kitabü'l-Filâha “Zootehni Kısmı” (TKFZ), Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü (EUTS), Türksprachige Volksnamen für Kräuter und Stauden (TVKS).

Organ Adlarından Hareketle Oluşturulan Bitki Adları

Aba başı

Dağlarda yetişip dağlıların yediği hıyar gibi dikenli bir ot, yer mürveri (DLT IV).

acıgıcı kulağı

Acıgıcı, acı kulak, acımcak, aşkın, çobantuzluğu, ebemekşisi, ekşilik, ekşimenek, ekşiyaprak, eşimcik, eşki, eşkimelek, ekşimen, karakavuk, keçikulağı, kedıçırnağı, kuzukulağı, mancar, oğlakkulağı, şeytankulağı, taşdest, yarpız (TVKS).

açıkağz	Turpgillerden bir bitki (GTS).
adameli	Adameli denilen bir ot (LME).
adi	
boynuzlukimyon	Yaban çiçeği (TYÇ).
adi altınbaşak	Yaban çiçeği (TYÇ).
adi aslandışi	Yaban çiçeği (TYÇ).
adi kurtbağrı	Yaban çiçeği (TYÇ).
ağdalak	Isırgan (TBAS).
ağz otu	Deli tütün (TBAS).
akbaş	Bir yıllık ve otsu bir bitkidir. Boyar madde olarak kullanılır (TBAS).
akbaşlı	Civanperçemi (TBAS).
alabaş	Turpgillerden, şalgama benzeyen bir bitki (GTS). Yaprakları lahanaya benzeyen, kökü şalgamdan daha büyük olan ve yemeği yapılan bir çeşit bitki (TTAS). Genellikle Ege bölgesinde yetişen, yuvarlak, kalınca kabuklu güzel bir kavun türü (GTS). 1. Kabuğu sarı benekli, çok tatlı bir çeşit kavun 2. Sarı, kalın kabuklu bir çeşit lezzetli üzüm 3. Süpürge yapılan, mavi çiçekli bir ot (TTAS). Dağ çayı (TBAS). Altınbaşı denilen bir ot (LME).
altınbaş	
altınbaşak	Ölmez çiçek (TBAS).
altuni köşeli kırkbaş	Yaban çiçeği (TYÇ).
araptaşağı	Koni şeklinde üzeri çizgili, çok acı ve siyah renkli bir otun meyvesi (TTAS).
aslanağzı	Sıraca otugillerden, türlü renkte, güzel, kokusuz çiçekleri olan bir bitki (GTS). Anasınababasına payveren, burun otu, dilçikik, dillidüdük, hanımağzı, kurtağzı, kuşağzı, kuşübüğü, tavşan dudağı, tümmüssemek, vavvak çiçeği (TVKS).
aslanayağı	Kırkbaş otu (TBAS).
aslandışi	Kara hindiba (TBAS).
aslankulağı	Kırkbaş otu (TBAS).
aslankuyruğu	Ballıbabagillerden, eskiden hekimlikte terletici olarak kullanılan bir bitki, yer pırasası (GTS).
aslanpençesi	Gülgillerden, sarı, beyaz çiçekli bir yabani bitki (GTS).
ayaklı kekik	Kara kekik (TBAS).
ayireli	Peynir otu (TBAS).

ayıkulağı	Ayıkulağı denilen bir bitki, çalba, karağan (LME). Sarı baba, sarı ballıbaba, sarı ısırgan otu (TVKS).
ayıpençesi	Ayıeli, ayıpençesi. Çiçekleri kurutulmuş çaylara koku vermesi için katılan çok yıllık, dikenli ve otsu bir bitki (LME).
bacakkıran	Nemli bölgelerde yetişen yeşilimsi sarı çiçekli bir bitki (GTS).
bağırsak otu	Farekulağı (GTS).
baldıran	Zehirli bir tür bitki (KBS).
baldırıkara	Nemli yerlerde yetişen birçok eğrelti otu türünün ortak adı, karabaldır (GTS). Karabaldır (BS). Karabaldır (TKFZ).
ballıboynuz	Keçiboynuzu (TBAS).
başak	1. Arpa, buğday, yulaf gibi ekinlerin taneleri taşıyan kılçıklı başı 2. Tarlalarda, bağlarda dökülmüş veya tek tük kalmış olan ürün (GTS).
başlahana	Yaprakları sıkı, yuvarlak başlı lahana (GTS).
beşdamar otu	Bağa (TBAS).
beşparmak otu	Gülgillerden, yol kıyılarında ve çayırlarda yetişen, sürgüne karşı kullanılan bir bitki, kurtpençesi (GTS).
boğaz çiçeği	Papatya (TBAS).
boynuz otu	Karaca ot (TBAS).
boynuzlu haşhaş	Boynuzlu gelincik (TBAS).
boynuzlu yonca	Kokulu yonca (TBAS).
burun otu	Delitütün (TBAS). Aslanağzı, anasınababasına payveren, burun otu, buzağıburnu, diliçıkık, dillidüdük, hanımağzı, kurtağzı, kuşağzı, kuşübüğü, tavşan dudağı, tümüşsemek, vakvak çiçeği (TVKS).
buzağıburnu	Buzağıburnu yemişi (LME). Aslanağzı, anasınababasına payveren, burun otu, diliçıkık, dillidüdük, hanımağzı, kurtağzı, kuşağzı, kuşübüğü, tavşan dudağı, tümüşsemek, vakvak çiçeği (TVKS).
camışmemesi	Dağ sümbülü (TBAS).
cavurbaşı	Müşkülüm (TBAS).
ciğer otu	Düğün çiçeğigillerden, çok yıllık otsu bir bitki (GTS).
çekirgeayağı	Çekirgeayağı denilen turunç gibi güzel kokan bir ot (LME).
çilbaş	Yavşan (TBAS).
dağ dalak otu	5-10 cm yükseklikte, yere yatık ve çiçekleri soluk sarı renkli bir dalak otu türü (GTS).

dalak otu	Ballıbabagillerden, Akdeniz çevresinde kuru yerlerde yetiştirilen, yüz kadar türü bulunan, güçlendirici, uyarıcı ve yara sağaltıcı olarak kullanılan otsu veya odunsu bitki, duvarsedefi (GTS). Yapısında uçucu yağ, acı maddeler, tanen, glikozit ve saponinler içeren, enfüzyon biçiminde (%1-1.5) uyarıcı ve kuvvetlendirici olarak kullanılan ballıbabagiller familyasından bir bitki (BS).
damar otu	Bağa (TBAS).
danaayağı	Yıllanyastığıgillerden, yaprakları lekeli bir bitki (GTS).
devegözü	İri ve siyah taneli bir üzüm çeşidi (GTS).
dikenbaşı	Topuz (TBAS).
dil damak çiçeği	Dildamak çiçeğinin dibi, salep kökü, tilkitaşağı otu, itkasarı (LME).
dil mantarı	Balaban mantarı (TBAS).
dilburan	1. Çok tatlı, dili yakan bir çeşit kavun 2. Yerken insanın dilini yakan, mavimsi renkli bir çeşit mantar (TTAS). Kanlıca mantarı (TBAS).
dildamak	Aslanağzı, anasınababasına payveren, burun otu, buzağıburnu, diliçıkık, dillidüdük, hanımağzı, kurtağzı, kuşağzı, kuşübüğü, tavşan dudağı, tümmüşsemek, vakvak çiçeği (TVKS).
diliçıkık	Aslanağzı, anasınababasına payveren, burun otu, buzağıburnu, dildamak, dillidüdük, hanımağzı, kurtağzı, kuşağzı, kuşübüğü, tavşan dudağı, tümmüşsemek, vakvak çiçeği (TVKS).
dillidüdük	Aslanağzı, anasınababasına payveren, burun otu, buzağıburnu, diliçıkık, dildamak, hanımağzı, kurtağzı, kuşağzı, kuşübüğü, tavşan dudağı, tümmüşsemek, vakvak çiçeği (TVKS).
diş otu	Diş otugillerden, kurak ve çorak yerlerde yetişen, çok yıllık ve otsu bir bitki, mısır anasonu, kurşun otu (GTS).
dişbudak	Dişbudak ağacı (KBS).
dokuzbaşı	Ak çöpleme (TBAS).
eğikbaşı kangal	Yaban çiçeği (TYÇ).
ekşikulak	Acıgıcı, acıgıcı kulağı, acı kulak, acımcak, aşkın, çobantuzluğu, ebemekşisi, ekşilik, ekşimenek, ekşiyaprak, eşimcik, eşki, eşkimelek, ekşimen, karakavuk, keçikulağı, kedıçırnağı, kuzukulağı, mancar, oğlakkulağı, şeytankulağı, taşdest, yarpız (TVKS).
engerekbaşımı emzikotu	Yaban çiçeği (TYÇ).
erkeçsakalı	Keçisakalı (GTS).
eşekkulağı	Karakafes (GTS).

garabaşkekik	Eflatun çiçekli ada çayına benzer bir tür kekik (BBSD).
garabaşot	Mor çiçekli, kara tohumlu, hoş kokulu, yağı çıkarılıp sancıya karşı içilen bir ot (BBSD).
gavurbaşı	Müşkülüm (TBAS).
gazelboynuzu	Sepik (TBAS).
gelindili	Yaban çiçeği (TYÇ).
gelingöbeği	Kara hindiba (TBAS).
gelinparmağı	Uzun taneli bir üzüm türü (GTS). 1. Havuç 2. Kereviz 3. Bir çeşit pancar 4. Bir çeşit erik 5. Beyaz, kırmızı ve sarımtırak renkte çatallı mantar 6. Tarlalarda yetişen bir çeşit çiçek 7. İri bir çeşit üzüm 8. Dağlarda kayaların arasında yetişen yenilebilen ucu kırmızı yıldız şeklinde olan bir çeşit bitki (TTAS).
gelinsaçı	Baharda kırlarda açan, çiçeklerinin ucu mor, dipleri beyaz bir çeşit çiçek (GTS).
geyikdili	Eğrelti otugillerden, Kuzey ve Batı Anadolu'nun kıyı kesimlerinde yetişen, yaprakları uzunca dil biçiminde çok yıllık otsu bir bitki (GTS). Aspleniaceae familyasından, rizomlu, 8-50 cm kadar boyunda, basit yaprakları olan, orman altlarında yetişen çiçeksiz bitki. Karkazayağı (BS).
göbek otu	Yaprakları etli, otsu bir bitki (GTS).
gögercinayağı	Güvercinayağı otu (LME).
gökbaş	Peygamber çiçeği (TBAS).
göl karabaşı	Yaban çiçeği (TYÇ).
göz otu	Ban otu (TBAS).
gözdikeni	Boğa dikeni (TBAS).
gözlük çiçeği	Ayotu, denizlahanası, gözlük otu (TVKS).
gözlük otu	Göz otu, güzellik otu (TVKS).
gülburnu	Yabani gül (TBAS).
hanımağzı	Aslanağzı, anasınababasına payveren, burun otu, buzağıburnu, diliçikık, dillidüdük, kurtağzı, kuşağzı, kuşübüğü, tavşan dudağı, tümmüssemek, vakvak çiçeği (TVKS).
hanımeli	1. Hanımeligillerden, tırmanıcı, korularda, çalılıklarda yetişen bir bitki 2. Bu bitkinin güzel kokulu çiçeği (GTS).
hanımparmağı	Uzun taneli bir üzüm çeşidi (GTS).
horozgözü	Maydanozgillerden, beyaz veya pembe çiçekli bir bitki (GTS).
horozibiği	Horozibiğigillerden, kırmızı çiçekleri horoz ibiğini andıran bir süs bitkisi (GTS).

itburnu	Yaban gülünün meyvesi (GTS).
itkuyruğu	Kenarları düz şerit gibi yapraklı ve saplarının ucu koçanı andıran, başak çiçekli, otsu bir bitki (GTS).
ittaşığı	İttaşığı otu (LME).
kadıbaşı	Lale (TTAS).
kadıngöbeği	Gül (TBAS).
kadınparmağı	Gelinparmağı, saçak mantarı (TBAS). Razakı denen bir tür iri üzümün benzeri (RB).
kaplankuyruğu	Kirman dağlarında bulunan kaplanların yemekten hoşlandığı, yaprakları hıyar yaprağına benzeyen, beyaz bir kök, kaplan devası, kaplan taşı (LME).
karabaş	Ballıbabagillerden, çiçekleri mavi veya menekşe renginde başakçıklar durumunda olan güzel kokulu bir bitki (GTS). 1. <i>bk.</i> Karabaşak 2. Pancar 3. Bir cins ot 4. Mısırlarda olan bir mantar (TTAS). Kışa dayanıklı sert buğday (TTAS).
kargaayağı	Kuzgunayağı, kazayağı, kılır otunun katlanmayan, bükülmeyen bir çeşidi (LME).
katırdaşığı	Acı çiğdem (TBAS).
katırkuyruğu	Baklagillerden, çiçekleri sarı ve şemsiye durumunda olan acı bir bitki (GTS).
katırtırnağı	Baklagillerden, dalları çok ince, çiçekleri sarı, bazı türleri hekimlikte idrar söktürücü olarak kullanılan bir bitki (GTS).
kaynanadili	Dil biçiminde yassı ve dikenli dalları olan bir kaktüs türüne halkın verdiği ad (GTS). Frenk inciri (TBAS).
kaynanayumruğu	Frenk inciri (TBAS).
kazayağı	Ispanakgillerden, yaprakları kaz ayağına benzeyen bir bitki (GTS).
kazayak	Kazayağı (TBAS).
kazgagası	Corydalis (Papaveraceae) türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, otsu, yumrulu ve tüysüz bitkiler. Corydalis rutjfolia DC. Horozibiği (Kemah-Erzincan). Doğu Anadolu bölgesinde çay hâlinde keyif verici olarak kullanılır. (TBAS).
kazıyak	Kazayağı (TBAS).
keçiboynuzu	1. Baklagillerden, kerestesi marangozlukta, kabukları tabaklıkta kullanılan bir ağaç, harnup 2. Bu ağacın baklaya benzer, şekerli yemişi, harnup (GTS). Keçiboynuzu (TKF).
keçikulağı	Acıgıcı, acıgıcı kulağı, acı kulak, acımcak, aşkın, çobantuzluğu, ebemekşisi, ekşilik, ekşimenek, ekşiyaprak, eşimcik, eşki, eşkimelek, ekşimen,

keçimemesi	karakavuk, kedıçırnağı, kuzukulağı, mancar, oğlakkulağı, şeytankulağı, taşdest, yarpız (TVKS). Sert kabuklu, iri taneli, uzunca, beyaz veya kırmızımsı bir çeşit üzüm (GTS).
keçisakalı	1. Ladengillerden, çayırlarda, nemli yerlerde yetişen, toprakları mızraksı ve çizgili, çiçekleri mavimtrak veya mor renkte laden bitkisinin bir türü, keçisedefi 2. Gülgillerden, beyaz veya pembe çiçekli, bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen bir ağaççık, erkeçsakalı, çayırmelikesi (GTS).
keçitaşağı	Soğan (TBAS).
keçitırnağı	Keçitırnağı, sarı burçak (LME).
kedibağırsağı	Pembe çiçekli bir yabani sarmaşık (BBSD).
kedibaşı	Kendir ısırganı (BBSD).
kedıçırnağı	Acıgıcı, acıgıcı kulağı, acı kulak, acımcak, aşkın, çobantuzluğu, ebemekşisi, ekşilik, ekşimenek, ekşiyaprak, eşimcik, eşki, eşkimelek, ekşimen, karakavuk, keçikulağı, kuzukulağı, mancar, oğlakkulağı, şeytankulağı, taşdest, yarpız (TVKS).
kedigözü	Salep (TBAS).
keditaşağı	Kötü kokulu bir bitki (KBS).
keditırnağı	Kebere, salep (TBAS).
keditırnağı mantarı	Saçak mantarı (TBAS).
keklikgözü	Otsu, bir veya çok yıllık ve kırmızı çiçekli bitkilerdir. Bazı türlere özel adlar verilir (TBAS).
kelbaş	Süsen (TBAS).
keşişbaşı	Müşkülüm (TBAS).
kırkbaş otu	10-80 cm yükseklikte, yumrulu, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. <i>bk.</i> Çatlak otu. <i>eş anl.</i> Arslanayağı, arslankulağı, Patlangaç (TBAS).
kırkdamar otu	Damarlı çiçeksiz bitkilerdendir. 100 kadar çeşidi vardır. Kibritotları, atkuyrukları ve eğreltiotları bu familyadandır. Yol kenarlarında ve kumlu topraklarda yetişirler. Faydası: Burun kanamasını keser. Kesiklerde ve çibanda faydalıdır. Balla karıştırılıp yenecek olursa, nefes darlığını giderir. Yaraları iyileştirir. Kandaki şeker miktarını düşürür (BBSD).
kırkkanat	Yaraları iyileştirmek için kullanılan yaprakları damarlı bir ot (BBSD).
kırmızı boynuzgelincik	Yaban çiçeği (TYÇ).
kızılacak	Yabani pancar (TBAS).

kızılgözdikeni	Altın diken (TBAS).
kızgözü	Amerikan güzeli, flurya (TVKS).
kızkalbi	Şahteregillerden, kalp biçiminde pembe çiçekli bir süs bitkisi (GTS).
kızlargöbeği	Çivit otu (TBAS).
kocabaş	1. Doğu Anadolu'da, yol ve tarla kenarlarında yetişen, 30-150 cm yükseklikte, iki yıllık otsu bir bitki 2. Hlk. Pancar, şeker pancarı (GTS).
kocabaşı	Gengel (TBAS).
koçboynuzu	Koçboynuzu otu, kokulu yonca, eşek yoncası da denilen çiçekleri boyar madde olarak kullanılan bir bitki (LME).
koçkuyruğu	Çok yıllık, pembe veya mor çiçekli bir bitkidir. Olgunlaşmamış meyveleri Erzurum ve Kars bölgelerinde çiğ olarak yenir. <i>eş anl.</i> Koç otu (Kars), koçtaşağı (Erzurum) (TBAS).
koçtaşağı	Koçkuyruğu (TBAS).
koyungöbeği	Koyun mantarı (GTS). Evlek mantarı (TBAS).
koyungözü	Birleşikgillerden, beyaz ve iri bir papatya türü (GTS). Akbaba, akbabaç, akbaş, akbaşlı, akbubatça, akbubecik, akçababaş, akpopatça, babacan, babaçça, babineç, babunç, baybunuç, bebe çiçeği, bellimbek, boğaz çiçeği, bombaça, bombilibotça, böbetçe, bubeççik, dallama, devedabanı, evrümçevrüm, gömeç, kelçiçek, kelemne, kerkiz çiçeği, koyun çiçeği, kubatça, mayıspapatyası, nevbetçik, papatya, pirelik, topaçça, tömtöm, yoğurt çiçeği, yoğurt gülü (TVKS).
koyunpaçesi	Koyunbacağı, sapı kısa, başakları dolgun ekin (LME).
köpekayası	Ballıbabagillerden, çiçekleri sap çevresinde demet durumunda toplanmış, güzel kokulu birçok türü olan bir bitki (GTS).
köpeklolosi	Gelincik (TBAS).
köpekmemesi	İt üzümü (TBAS).
köpeктаşağı	Adam otu, ak asma (TBAS).
kulak otu	Camuskulağı (TBAS).
kulakmantarı	Kayın mantarı (TBAS).
kurtağzı	Aslanağzı, anasınababasına payveren, burun otu, diliçikık, dillidüdük, hanımağzı, kuşağzı, kuşübüğü, tümüşsemek, vakvak çiçeği (TVKS).
kurtayağı	Çingeneotu, su farasyonu (TVKS).
kurtbağrı	Zeytingillerden, yaprakları mızrağa benzer, çiçekleri beyaz, kokulu ve salkım durumunda olan, çit yapmakta

	kullanılan bir süs bitkisi (GTS).
kurtkulağı	Oncocyclus seksiyonuna bağlı Iris türlerine verilen genel ad. Rizomlu, dalsız gövdeli ve tek çiçekli bitkiler. <i>bk.</i> Navruz, süsen (TBAS). Sakız otu (KBS).
kurtpençesi	Karabuğdaygillerden 20-50 cm yükseklikte, pembe çiçekleri salkım biçiminde, sap ve kökünde bol tanen bulunan çok yıllık otsu bir bitki, beşparmak otu (GTS).
kurttırnağı	Kurtpençesi (TBAS).
kuşacağı	Aslanağzı, anasınababasına payveren, burun otu, dilçikıkık, dillidüdük, hanımağzı, kurtağzı, kuşübüğü, tümmüşsemek, vakvak çiçeği (TVKS).
kuşburnu	1. Çalılık ve ormanlık alanlarda yetişen, soluk pembe renkte çiçekler açan bir ağaç, yaban gülü ağacı 2. Bu ağacın parlak kırmızı renkli, içi tüylü ve çekirdekli meyvesi 3. Bu meyveden yapılan içecek (GTS).
kuşburnu giliği	Yabani gül (TBAS).
kuşburnu kokocu	Yabani gül (TBAS).
kuşdili	Bir tür dişbudak (GTS). Biberiye (TBAS).
kuşgözü	Boncuk otu (TBAS).
kuşyüreği	Bir yıllık, otsu ve basit yapraklı bir bitki. Muğla bölgesinde (Köyceğiz) sebze olarak kullanılır (TBAS).
kuzgunayağı	Kuzgunayağı, çiçeklerindeki tohum sapsarı kürdan yerine kullanılan bir ot, kuşayağı, kılır otu, hilal otu, diş otu (LME).
kuzubaşı	Kuzu kışnişi (TBAS). Geniş yapraklı, kalın köklü yenilen bir bitki (TAS).
kuzudili	Bağa yaprağı, berdveselam, karamancar yaprağı, pelhavis, pogayaprağı, siğilotu, sinilotu, sinirli ot, sinirli yaprak, yara otu (TVKS).
kuzugöbeği	Sulak çayırlarda yetişen, şapkası kalın ve etli, yenir bir mantar çeşidi (GTS).
kuzukulağı	Karabuğdaygillerden, nemli yerlerde yetişen, yaprakları salata olarak kullanılan, çiçekleri iki evcikli ve kırmızımtrak bir bitki (GTS).
leylekayağı	İğnelik (TBAS).
leylekburnu	İğnelik (TBAS).
leylekgagası	İğnelik (TBAS).
mandadili	Frenk inciri (TBAS).
mandakulağı	Camuskulağı (TBAS).
maraş kurtkulağı	Yaban çiçeği (TYÇ).

mavi-kırmızı turnagagası	Yaban çiçeği (TYÇ).
morbaş	Dağ sümbülü, müşkülüm (TBAS).
oğlakkulağı	Kuzukulağı (TBAS).
öküzdili	Sığırdili (GTS).
öküzgöbeği	Alıç (TBAS).
öküzgötü	Alıç, yabani gül (TBAS).
öküzgözü	Birleşikgillerden, sarı renkte, papatyayı andırır bir çiçek ve onun bitkisi, sığırgözü, mastı çiçeği, arnika (GTS). Sarı papatyaya (TKF).
parmak otu	Yaban çiçeği (TYÇ).
pisiktaşığı	Meyveleri yenilen yabani bir ot (TTAS).
sakal otu	Dere otu (TBAS).
salkım başak	Tek veya birleşik başakların salkım şeklinde oluşturduğu bitki (GTS).
serçebaşı	Serçebaşı bitkisi (TVKS).
serçedili	Serçedili otu, kuş otu, yol kenarları, duvar dipleri ve bahçelerde yetişen bir yıllık ve otsu bir bitki (LME).
sıçankulağı	Sıçankulağı (LME).
sığırgözü	Sığır papatyası, sığırgözü, mastı çiçeği, arnika (LME). Sarı çiçek açan, geniş yapraklı bir tür bitki (KBS).
sığırkuyruğu	Sarı çiçek açan, geniş yapraklı bir tür bitki (KBS).
siyahgöz	Acabak, ağcabek, akbörülce, akleyvaz, anamas, avgıç, bolce, böce, böğrükara, böğürce, börülce, çakıldak, fink, güzelce, hintbezelyesi, karagöz, karnikara, karnıyarık, kendirik, libye, lobik, marş, oğlaz, sıyırma, ülübü, yanıkara, yazılı, yenedünya (TVKS).
su kazayağı	60-100 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, bileşik yapraklı ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Yaprakları haşlandıktan sonra sebze olarak yenir ve börek harcına girer. <i>Bk.</i> Kazayağı (TBAS).
şeytangözü	Yaban çiçeği (TYÇ).
şeytankulağı	Acıgıcı, acıgıcı kulağı, acı kulak, acımcak, aşkın, çobantuzluğu, ebemekşisi, ekşilik, ekşimenek, ekşiyaprak, eşimcik, eşki, eşkimelek, ekşimen, karakavuk, keçikulağı, kuzukulağı, mancar, oğlakkulağı, taşdest, yarpız (TVKS).
şeytansaçı	Küsküt (GTS). İbn Sina otu, koyun otu, koyun pıtrağı, sıtma otu, su güveyi otu, yaban keteni (TVKS).
şeytantırnağı	Çan çiçeğigillerden, birçoğu dağlarda yetişen bir çeşit bitki (GTS).

tavşanağzı	Pembe renkli bir tür çiçek (GTS).
tavşanayağı	Tavşantopuğu. 1. Top biçiminde, güzel kokulu, sarı kır çiçeği 2. Kirlarda biten kökü soyularak yenilen bir çeşit yabancı ot (LME).
tavşanbıyığı	Bir yonca türü (GTS).
tavşançıl toynağı	Tavşançılturnağı denilen bitki (LME).
tavşandudağı	Aslanağzı, anasınababasına payveren, burun otu, dilicikik, dillidüdük, hanımağzı, kurtağzı, kuşağzı, kuşübüğü, tümümsemek, vakvak çiçeği (TVKS).
tavşankulağı	Çuha çiçeğigillerden, kalp biçiminde geniş yapraklı, beyaz, pembe, şarap rengi çiçekli bir bitki, buhurumeryem, sıklamen (GTS).
tavşanmemesi	30-100 cm yükseklikte, kışın yapraklarını dökmeyen bir ağaççık (GTS).
tavşanpaçası	Domuzağırşağı (TBAS).
tavşantopuğu	Salep, tavşan elması, tavşan kirazı (TBAS).
tavukbacağı mantarı	Karadeniz bölgesi, Bolu ve İstanbul bölgelerinde yetişir, pazarlarda satılır ve halk tarafından yenir. <i>bk.</i> Kanlıca mantarı. <i>eş anl.</i> Cücekız, horoz mantarı, meşe mantarı, tavuk mantarı, yumurta mantarı, et mantarı, tavuk mantarı (TBAS).
tavukgötü	Aferim, atol, beyaz yerelması, bulgarsıktı, cürük, çangalak, çıkart, dip, domalan, dombalan, ebeli, goçgıç, gozgoçu, gulya, haliç, Halep şalgamı, höngül, ıldızkökü, kevren, koçan, közgüç, mandalak, şampurt, şemşamer, yer elması, yer otu, yıldız kökü, yıldızşalgası (TVKS).
tavukgözü	Akbaba, akbabaç, akbaş, akbaşı, akbubatça, akbubecik, akçababaş, akpopatça, babacan, babaçça, babineç, babunç, baybunuç, bebe çiçeği, bellimbek, boğaz çiçeği, bombaça, bombilibotça, böbetçe, bubeççik, dallama, devedabanı, evrümçevrüm, fırtın, gömeç, kelçiçek, kelemne, kelmiz çiçeği, koyun çiçeği, koyungözü, kubatça, mayıspatıyası, nevbetçik, papatya, pirelik, topaçça, tömtöm, yoğurt çiçeği, yoğurt gülü (TVKS).
tavukpençesi	Tropikal bölgelerin karakteristik çim bitkisi (GTS).
taydişi	İnce, dilim dilim yapraklı; küçük, beyaz çiçekli, böreği yapılan bir ot (BBSD).
tekesakal	Birleşikgillerden, kökleri sebze olarak kullanılan otsu bir bitki (GTS).
tekkesakal	Tekesakalı (TBAS).
teksakal	Tekesakalı (TBAS).
tırnak otu	Farekulağı, kulunç otu, mercanköşk, merzengüs,

	sıçankulağı, şahin otu, yaban fesleğeni, yer fesleğeni (TVKS).
tilkikuyruğu	Kırmızı çiçek açan bir bitki (KBS).
tilkitırnağı	Çam çiçeği, çayır otu, dildoku, iletir, kaynana çiçeği, kök çiçeği, müzekker salep, patpatanak, salep otu, sellep, tavşantopu, zelhap (TVKS).
topbaş	Anadolu'da özellikle Tokat yöresinde yetiştirilen açık renkli, orta boy yapraklı ve tatlı içimli bir tür tütün (GTS). Salep. (TBAS).
topukçayı	Taş nanesi (TBAS).
topukluçay	Açık yeşil yapraklı, yuvarlak top top tohumları olan, kaynatılıp suyu içilen bir bitki, bir tür ada çayı (BBSD).
turnaayağı	Düğün çiçeği (GTS).
turnadili	Uzun taneli bir çeşit buğday (TTAS).
turnagagası	Sardunyagillerden, tohumlarının ucunda turna gagasına benzer ince uzun bir uç bulunan, yaprakları güzel kokulu bir bitki, dön Baba (GTS).
ufakkulaklı çuhaçiçeği	Yaban çiçeği (TYÇ).
uyurgöz	Normal durumlarda sürmeyip uyur vaziyette kalan, fakat gerektiğinde sürerek dal, yaprak oluşturan tomurcuk (GTS).
üçkulak	Bersim, demirbozan, difir otu, difil, dilfil, filfil, goncuk, gorunga, ırkı, kaşak, lorunga, köde, tırfıl, üçgül otu, üçlüce, üç yaprak, yonca (TVKS).
venüssaçı	Çok yıllık, rizomlu ve çiçeksiz bir bitkidir. Balgam söktürücü ve öksürük kesici olarak kullanılır. <i>eş anl.</i> Fatmasaçı (Doğu Anadolu), İshal otu (Borçka-Artvin), Karabacak (Muğla) (TBAS).
yaban ahusu dili	Deliotu, devedili, dişotu, döven otu, geyikeması, kuduzotu, kurşun otu, seçiler otu, sıtma otu, şeytraç, yakı otu (TVKS).
yavruağzı	Sarı çiçekli bir kır bitkisi (KBS).
yerbağırşağı otu	Amerika üzümü, şekerciboyası otu, (TVKS).
yılanbaşı (ilanbaşı)	Bir çeşit sarmaşık yemişi (LME).
yilankulağı	Yılan yastığı (TKF).

SONUÇ

Bir kavramın kelime karşılığı oluşturulurken daha önceden oluşturulmuş kavram karşılıklarından da yararlanılmaktadır. Bitki adlandırmalarında organ adlarından, hayvan adlarından, sayılardan, şahıs

adlarından, çeşitli hastalık adlarından, bitkinin yetiştiği coğrafya ve etnik tanımlamalardan yararlanılmıştır.

Türkçede geçmişten günümüze kullanılan deyim ve atasözü gibi birçok kalıp ifadede, organ adlarından yararlanılmıştır. Türk dilinin temel kaynaklarından olan Kutadgu Bilig ve Divanü Lügati't-Türk gibi eserlerde bunun örneklerini sıkça görmekteyiz.

Bitki adlarının oluşumunda organ adlarından yararlanılırken hem organın fiziksel özelliklerinden hareketle bir benzetme yapılmış [ufakkulaklı çuhaçiçeği (TYÇ), kulakotu (TBAS)]; hem de aynı organ adıyla somut ve soyut adlar bir arada kullanılarak terimlendirilmeye gidilmiştir: [kuşgözü (TBAS), öküzgözü (GTS), sığırgözü (LME), siyahgöz (TVKS), şeytangözü (TYÇ), uyurgöz (GTS)].

Bitkilerin kavram karşılıkları oluşturulurken, *ağız, ayak, aya, bacak, bağır, bağırsak, baldır, baş, bıyık, boğaz, boynuz, burun, ciğer, dalak, damar, dil, diş, el, gaga, göbek, göz, kalp, kanat, kulak, kuyruk, meme, parmak, pençe, sakal, taşak, tırnak, topuk, yumruk, yürek* gibi temel ve alt organ adlarından da yararlanılmıştır.

Organ adları, dilin sözlü varlığından itibaren kendini gösterir. Bu tür adlar dilin temel kelimeleridir. Bu nedenle organ adlarıyla oluşturulmuş bitki adları, temel kelime ve/veya temel kelimeleri tamamlayan diğer kelimeler yapısındadırlar. Organ adlarını da içine alacak şekilde oluşturulmuş bu yapıdaki kelimeler dilbilim açısından önem taşımaktadır.

KISALTMALAR

(BBSD)	Osmanlıca-Türkçe Bahçe ve Bitki Sözlük Denemesi
(BS)	Biyoloji Terimleri Sözlüğü
(BTS)	Büyük Türkçe Sözlük
(DLT)	Divanü Lugat-it-Türk
(EUTS)	Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü
(GTS)	Güncel Türkçe Sözlük
(KBS)	Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Söz.
(LME)	Lügat-i Müşkilât-ı Eczâ
(RB)	Revnağ-ı Bustan
(TBAS)	Türkçe Bitki Adları Sözlüğü
(TKF)	Terceme-i Kitabü'l-Filâha (Ziraat Kısmı)

(TKFZ)	Terceme-i Kitabü'l-Filâha (Zootečni Kısım)
(TTAS)	Türkiye Türkçesi Ağızlar Sözlüğü
(TVKS)	Türksprachige Volksnamen für Kräuter und Stauden
(TYÇ)	Türkiye'nin En Güzel Yaban Çiçekleri

KAYNAKÇA

- ALKAYIŞ, M. Fatih (2009), “Türkçede Kullanılan Alıntı Bitki Adları”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 4/4, s. 71-92.
- AYDIN, M. Bedizel Zülfikar (2011), *İbn Avvâm Terceme-i Kitabü'l-Filâha, (Ziraat Kısım) İnceleme-Çevirimetin-Sözlük*, Mütercim Muhammed b. Mustafa b. Lutfullah, Kitabevi Yay., İstanbul.
- AYDIN, M. Bedizel Zülfikar (2012), *İbn Avvâm Terceme-i Kitabü'l-Filâha, (Zootečni Kısım) İnceleme-Çevirimetin-Sözlük*, Mütercim Muhammed b. Mustafa b. Lutfullah, Kitabevi Yay., İstanbul.
- AYDIN, Mehmet (2008), “Ordu ve Yöresi Ağızlarında Armut Adları”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 3/3, s. 129-138.
- BAYTOP, Turhan (1994), *Türkçe Bitki Adları Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara.
- CAFEROĞLU Ahmet (1968), *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.
- ERDEN, Nazife Burcu (2011), “Anlambilim Çerçevesinde Kelime ve Çağırışım İlişkisi”, *1st International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics*, May 5-7 Sarajevo, s. 987-993.
- ERGİN, Muharrem (1989), *Orhun Abideleri*, Boğaziçi Yay., İstanbul.
- GÜLENSOY, Tuncer (2007), *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü* C. 1-2, TDK Yay., Ankara.
- GÜVEN, Meriç (2009), “Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Tıp Yazmalarındaki Türkçe Organ Adları Üzerine Bir İnceleme”, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, S. XXVI, s. 109-141.
- HAUENSCHILD, Ingeborg (1989), *Türksprachige Volksnamen für Kräuter und Stauden mit den deutschen, englischen und russischen Bezeichnungen*, Wiesbaden.
- KAROL, Sevinç vd. (2010), *Biyoloji Terimleri Sözlüğü*, 5. bs., TDK Yay., Ankara.
- Kâşgarlı Mahmud (2006), *Divanü Lûgat-it-Türk*, C. 4, Çev.: Besim Atalay, TDK Yay., Ankara.

- KÜÇÜKER, Paki (2010), “Lügat-i Müşkilât-ı Eczâ’da Türkçe Bitki Adları”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research* Volume 3/11, s. 401-415.
- MERT, Osman (2007), “Kazak Türkçesi’nde Hayvan Adlarıyla Kurulan Atasözleri”, *Kazakistan ve Türkiye’nin Ortak Kültürel Değerleri Uluslararası Sempozyumu, 21-23 Mayıs, Bildiriler* (Editör: Sebahattin ŞİMŞİR- Bedri AYDOĞAN), Almatı, s. 297-312.
- Osmanlıca-Türkçe Bahçe ve Bitki Sözlük Denemesi*
<http://www.middleeastgarden.com/garden/english/>? (Erişim tarihi: 14.5.2012).
- OTURAKÇI, Nigar (2012), “Divanü Lûgati’t Türk’teki Botanik Terimlerinin Kazak Türkçesinde ve Türkiye Türkçesinde Görünümleri”, *Karadeniz*, Yıl 4, S. 13, s. 195-212.
- ÖGEL, Bahaeddin (1991), *Türk Kültür Tarihine Giriş*, C. 2, Kültür Bak. Yay., Ankara.
- ÖGEL, Bahaeddin (1997), *Türk Mitolojisi I*, MEB Yay., İstanbul.
- ÖNLER, Zafer (1999), “Kutadgu Bilig’de Organ Adlarıyla Yapılan Deyimler”, *III. Uluslararası Türk Dili Kurultayı*, Türk Dil Kurumu, Ankara, 23-29 Eylül 1996, s. 841-862.
- ÖNLER, Zafer (2000), *Revnağ-ı Bustan*, TDK Yay., Ankara.
- ÖNLER, Zafer (2004), “XIV.-XV. Yüzyıl Tıp Metinlerinde Türkçe Bitki Adları”, *Kebikeç*, İstanbul, s. 273-301.
- ÖZTÜRK, Faruk (2005), “Kutadgu Bilig’de Bitki Adları”, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, C. VI, S. 1, s. 201-208.
- ROUX Jean-Paul (2005), *Orta Asya 'da Kutsal Bitkiler ve Hayvanlar*, Çev.: Aykut Kazancıgil-Lale Arslan, Kabalcı Yay., İstanbul.
- ŞAHİN, Hatice (2007), “Câmi’ü’l-Fürs Örneğinde XVI. Yüzyıl Bitki İsimleri”, *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları* Volume 2/2, s. 570-602.
- ŞAHİN, Hatice (2009), “Kaşgarlı’dan Günümüze Organ İsimleriyle Kurulmuş Deyimler”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 4/3, s. 2020-2036.
- TEKİN, Erdoğan (2005), *Türkiye’nin En Güzel Yaban Çiçekleri - The Most Beautiful Wild Flowers of Turkey*, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., İstanbul.
- Türk Dil Kurumu, *Büyük Türkçe Sözlük*, <http://tdkterim.gov.tr/bts/> (Erişim tarihi: 28.2.2011).
- Türk Dil Kurumu, *Güncel Türkçe Sözlük*, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts (Erişim tarihi: 17.6.2011).
- Türk Dil Kurumu, *Türkiye Türkçesi Ağzlar Sözlüğü*, <http://tdkterim.gov.tr/ttas/> (Erişim tarihi: 28.7.2011).

UZLUK, F. Nafiz (1960), “XIV. Yüzyıldaki Türkçe Tıp Kitaplarından Örnekler”, *VIII. Türk Dil Kurultayında Okunan Bilimsel Bildiriler 1957*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s. 77-81.

Yusuf Has Hacib (1979), *Kutadgu Bilig III İndeks*, (Haz.) Reşit Rahmeti Arat (İndeksi Neşre Hazırlayanlar: Kemal Eraslan, Osman F. Sertkaya, Nuri Yüce), Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, İstanbul.